

Kuni 15 kraadini tõusnud kevadine soojus meelitas välja esimesed öied.

Ove Maidla

Märts läks kui lammas

Märts tuleb kui lõvi ja läheb kui lammas, ütleb inglise vanasõna. Tõepoolest, kuu algus oli tormine ja karm, lõpp aga ometi kevadiselt mahe.

AIN KALLIS, meteoroloog

Paastukuu esimene pool tundus päris talvine, sest lund oli maas rohkem kui olime mitmel-mitmel aastal harjunud nägema, Tõraveres üle 30 cm, kõrgustikel veelgi enam. Maamajadel ähvardasid katused sulalume koorma all sisse langeda.

Palav valimispäev

Kuu esimese poole kõige palavam päev oli 7. märts, valimispäev. Tartumaal näitas kraadiklaas +3°C. Tänavad muutusid vastikult lume- ja veeseguseks.

Kuid isegi säärane ilm inspireerib vahel luuletajaid. «Talv lõpeb siis/ kui algab märts/ ja rahvas kõnnib/ plärts ja plärts,» on kirjutanud Hando Runnel.

Maal oli kodanikukohuse täitmine märksa raskem kui linnas. Mitu päeva nurises Põlvamaa rahvas lahtiajamata teede pärast. Neil soovitati leida selline partei, kes teab lahendust.

Järgmisel päeval, naistepäeval, säras päike ainuke kord kolmeteistkümnepäeva jooksul. Päev hiljem tuli talv tagasi: tänavad jäätusid, külma oli jälle 6 ku-

ni 9 kraadi. Autojuhid said teada, mis tunne on trammijuhtidel: jääroobastest polnud kerge välja pääseda.

Selgetel öödel langes termomeetritähtselt isegi alla -10 kraadi. Kuu kõige jahedam öö oli vastu 15. märtsi (-12,9°C). Edasi hakkas õhusooja tasapisi juurde tulema ning alates 26. kuupäevast ei langenud temperatuur enam miinuste poolele.

Kevad algas teatripäeval

Klimatoloogilise kevade alguseks võis tänavu Tartumaal pidada teatripäeva, 27. märtsi, sest sellest kuupäevast jäi ööpäeva keskmine temperatuur püsivalt üle +5°C, mis tähistab vegetatsiooniperioodi algust. Lumi sulas Tõraveres ilmajaama vaatlusväljakult kaks päeva hiljem. Seega kulus sel aastal talvest kevadesse minekuks vaid mõni päev.

On siiski vähe tõenäoline, et selline soe jääb püsima: aprillis teeb ka ilm sageli aprilli. Seega pole ilmselt alanud päris, vaid klimatoloogiline kevad.

Märtsist kokkuvõtteid tehes selgus, et esimese kümmepäeva keskmine õhutemperatuur oli -1,5 kraadi ja teisel -2,2 kraadi, kuu viimane kolmandik oli aga päris kevadine (+3,8°C).

Märtsi kõige soojem ilm oli eelviimasel päeval, kui soojaimaks muutus mõõdeti 15,4

kraadi. Kogu kuu keskmiseks arvutati +0,1 C, mis on paar kraadi soojem pikaajalisest keskmisest. Sademeid tuli peaaegu sama palju kui möödunud aastal — 19,8 mm, mis on normist vähem.

Milline oli talv?

Kui lugeda talvekuudeks detsembrit kuni märtsi, siis saame aastaaja keskmiseks õhutemperatuuriks -3,5°C, mis on 1,1 kraadi kõrgem pikaajalisest talvede keskmisest. Eelmine talv oli oma -2,8 kraadiga märksa soojem.

Pool sajandi kõige soojem talv oli siinmail 1988/89. aastal (-0,2°C) ja külmim (-9,5°C) 1962/63. aastal.

100 aastat tagasi oli märts Tartus tänavusest märksa külmem: keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati siis vaid -5,8 kraadi. Kogu kuu püsis maas 25—37 cm paksune lumekiht, õhusoojus või -külmus kõikus -21,5 ja +5,8 kraadi vahel.

Tänavuste viimaste kuude ilmastiku omapära oli see, et november juhtus olema kõvasti tavalisest külmem, peaaegu sama külm kui veebruar.

Sademeid, nii lund kui vihma, tuli lõppenud talvel ligi kaks korda enam kui keskmisel talvel. Sünoptik Helve Kotli novembrikuine ennustus, et lund peaks tulema nii palju, et suusatamisest saab talve lõpul kõri, läks täide.